

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vnivers[a]e Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

35. De Orationis necessitate.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

vocabant. Respondeo, Christum Dominum prædictis verbis solum cõdemasse inane quoddam, & gentilitium in orando multiloquium. Ethnici enim suos Deos perinde precabantur, ac si essent homines erroribus, perturbacionibus, ac cæteris humanæ naturæ miserijs subiecti. quapropter ut duros, aut aliàs difficiles, blanda oratione inflecterent, absentes voce contentiore aduocare: causæ statum nescientibus aperire; aliud denique agentes cohortatione attentos reddere conabantur; ac proinde multis verbis utebantur. Vnde Elias Propheta per risum dicebat ad Prophetas Baal: *Clamate voce maiore: Deus enim est, & forsitan loquitur, aut in diuerso foris est, aut in itinere, aut certe dormit, & excitetur.* Clamabant ergo voce magna, & incidebant se iuxta ritum suum cultus, & lanceolis, donec perfunderentur sanguine. Dominus itaq; non omne multiloquium inhihet, sed tantum gentilitium, aut illi cognatum, ac simile. Et ideo ait: *Nolite multum loqui, sicut Ethnici faciunt.* Cuius rei causam, cur nimirum illi multa temerè verba profunderent, subiicit: *putant enim, quod in multiloquio suo exaudiantur.* quasi dicat, non alia illi de causa prolixius orat, quàm ve inuitos, auersosque in sententiam suam pertrahant; vel ut ignaros de causis, vel indigentia suæ statu certiores faciant. Ac propterea subiungit: *Nolite ergo assimilari eis; sicut enim Pater vester, quid opus sit vobis, antequam petitis eum, quasi dicat, vobis, qui causam agitis apud Deum, qui vbique præsens est, omniaque scit, priusquam fiant, nõ opus est multis verbis, sed ijs solum, quibus vota vestra, & desideria deprecemur, eiusque potentiam, clementiam, & misericordiam vos profiteri declaretis, & pietatis, ac religionis studium in vobis ipsis ardentius excitetis. Tunc igitur in nostris oracionibus multiloquium erit dånatum à Domino, cum Deum perinde, ac hominem in nostram sententiam pertrahere conabimur, quasi a litera nobis flecti non queat. Deinde, cum inter orandum ytemur verbis curiosè, & nimium affectatis. Absit ab oratione, scribit Augustinus, multa locutio, sed non desit multa petitio, si seruus perserveret intento.*

Septimò quæritur, An certa, & definita sit verborum formula, qua vti in orando debeamus? Non desuere qui crediderint, solis illis verbis, quæ Christus in Evangelio præscripsit, perpetuo esse vtendum in orationibus, ob illa eiusdem Domini verba: *Sic ergo vos orabitis.* Et Cyprianus: *Aliter, inquit, orare, quàm Christus docuit, non solum ignorantia est, sed etiam culpa.* At enim ipse Christus, & Apostoli ab eo docti, non solum dominicæ precacionis formula vti sunt inter orandum, sed etiam alia, vt patet ex Evangelio: *Pater mi, ait Christus, si possibile est, transeat à me calix iste.* Rursum: *Pater sancte, serua eos in nomine tuo, quos dedisti mihi.* Item: *Pater dimitte illos, non enim sciunt, quid faciunt.* Apostoli verò sic etiam Deum precabantur: *Tu Domine, qui corda nosti omnium, ostende, quem elegeris ex his duobus vnum.* Ecclesia item pro rerum, ac temporum varietate varijs de more precacionibus vti consuevit. Quare cum Dominus ait: *Sic ergo vos orabitis,* aduerbium, sic, ad rerum potius petendarum, quàm ad verborum similitudinem referendum est: Vt, sic orabitur, perinde sit, ac si diceretur: *Orantes similia petitis, siue his, siue alijs verbis.* Et eodem sensu ac-

ciendum est, quod dixit Cyprianus: ipse enim, & Augustinus docuere, quicquid piè, iusteq; peti potest, hoc totum Christum Dominum in sua illa oratione complexum fuisse, ita vt nihil desiderari, aut peti queat, quod ad aliquã Dominicæ precacionis partem reuocari non possit.

Octauò quæritur, Qua lingua, quoque sermone quisque vti inter orandum debet, num Latino, num Græco, an vernaculo? Respondeo, eos, qui preces Horarias canonicas ratione Beneficij Ecclesiastici, vel Ordinis, vel Religionis publicè decantant, aut priuatim recitant, Ecclesie legibus se accommodare oportere, ac proinde in his precibus fundendis, eo sermone vti debet, qui est decreto Ecclesiæ constitutus. Qui verò priuatim, ac liberè orant, cõsultius facerent illi quidem, si ea lingua, & sermone mentem suam coram Deo effunderent, quã rectius callent; affectus enim consequitur intellectum; vbi autem nullus earum rerum, quæ petuntur, vel dicuntur, habetur intellectus, aut generalis tantum, ibi exiguus affurgit affectus; quare nisi aut lex scripta humana, aut mos gentis patrius obstat, homines literarum rudes, & ignari rectius faciunt, si precacionem dominicam, & salutationem Angelicam vernacula lingua ad discant, quam si quamuis aliam externam, vel peregrinam ad eam rem adhibeant.

Vltimò quæritur, An qui lethalius peccatis obstrictus orat, peccet? Quidam id affirmant tum de eo, qui priuatim orat, tum de illo, qui publicè precatur, quoniam indignè orat, cū sit peccato lethali pollutus. Alij verò senserunt eum, qui publicè orat, cum lethali peccato tenetur, peccare, sed non eum, qui priuatim precatur: siqui dem ratione muneris, quo publicè quis orat, debet orare absq; lethali peccato. Alij non in vniuersum id ita cõsent de eo, qui publicè orat, sed de eo, qui cum sit lethali peccato publico inquinatus, publicè orat. Sed cõmuni est sententia receptum, nullum eorum præcisè orando peccare, quoniam nec lex vlla scripta, nec ratio firma cogit, nos ita sentire; quòd si peccat publicè orando, qui publicis sunt peccatis obstricti, id erit ratione offensio nis, quam præbent, non præcisè, quia orent publicè, & publicis peccatis teneantur.

Cap. XXXV.

De Oracionis necessitate.

PRIMO quæritur, Quanta sit Oracionis necessitas? Duo in hac re sunt errores extremi; nam quidam Oracionis vim, & necessitatem nimium extollunt; alij verò vsum, robur, & firmamentum illius nimium deprimunt. Messaliani, siue Psalliani, teste Augustino, censebant semper esse nobis orandum, ac tantum virium Oracioni tribuebant, vt eam solum, cæteris omnibus exclusis, ad salutem sat esse contenderent, & Diuinam prouidentiam, & ab eo ordinem constitutum precibus mutare posse faterentur. Id probabant primùm inde: *Oportet semper orare, & non desicere.* Deinde, quia homo ne cadat in mala, aut vt lapsus resurgat à malis, semper eget Diuinæ gratiæ præsidio, quæ sine precibus non impetratur. Item, quia Christus dixit: *Quicquid orantes petitis, credite, quia accipietis.*

De Hæresib. hæresis 57. ex Epiph. cõtra Hæres. hæresis 80. Luc. 18.

Sed errabant isti omnino. Nam quod aiebant de continua oratione semper fundenda; id à ratione prorsus alienum est, illud verò: *Oportet semper orare, & non desicere*; & *Sine intermissione orate*, ut supra ex Augustino alijsque monuimus, hunc habet intellectum: *Ut statis videlicet, ac certis temporibus quotidie diuinam opem inuocemus, siue id mane, siue vespere, siue alia qualibet diei parte faciamus. Quod verò etiam aiebant, ceteris omnibus semotis virtutum praesidijs, vel vnà ipsam sufficere precatione ad salutem: cum ipsis manifestè Scripturis pugnat. Nisi quis renatus fuerit, Christus inquit, ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei. Et: Nisi poenitentiam egeritis, omnes simul peribitis. Item: Nisi manducaueritis carnem Filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis. Nisi abudauerit iustitia vestra plus quam Scribarum & Phariseorum, non intrabitis in regnum caelorum. Rursus: Nisi conuersi fueritis, & efficiamini sicut paruuli, &c. Et: Si non dimiseritis hominibus (peccata eorum) nec Pater vester dimiset vobis peccata vestra. Praeterea, absurdum est dicere, Deum nostris precibus mutari: neque enim Deum tanquam hominem rogamus, ut eum à sua voluntate reuocemus, sed ut prouidentia illius ordinem exequamur; hoc est, ut id precationum nostrarum interuentu fiat, quod orantium opera, & ministerio fieri, & esse, Deus, ab omni aeternitate decreuit. Statuit enim Deus hoc, aut illud fieri; voluit tamen, ut id nostra oratione, & precibus assequeremur; constituit facere quid in ille, sed per orationes nostras. Oramus itidem, ut nos ipsos ad pietatis studium excitemus, ut nos dignius preparamus ad impetrandum, quod volumus, & optamus.*

Alij verò ad alterum extremum inclinantes, asseriebant superuacuas esse preces nostras: nam Deus scit, quare indigeamus, nec precibus nostris flecti, aut moueri potest, & siue oremus, siue fecus faciamus, illud est omnino euenturum, quod constituit Deus. Ceterum hi etiam errabant, quoniam multa facere Deus decreuit, sed non nisi huius, vel illius precibus euentura. Oramus igitur, quò id exequamur, & praestemus, per quod Deus ex omni aeternitate definiuit, ut hoc, aut illud futurum esset. Praesertim, quod etiam oramus non solum, ut impetremus, sed etiam ut amplius mereamur, & peccatorum poenas exoluamus. Non ergo Diuinæ prouidentiae constitutus ordo nostris orationibus mutatur: sed quod est Diuina prouidentia ab infinito tempore decretum, nostrae preces exequuntur. Congingit tamen interdum, ut Diuinæ comminationes, vel denuntiationes non sint absolutae, sed certae conditioni adstrictae: & tunc etiam precibus nostris clades, & mala, quae Deus comminatus fuerat, aliqui euadunt. Siquidem in comminationibus illis condicio herebat, ea mala huic, vel illi euentura, nisi eorum preces interuenissent. Oramus itidem Deum, non ut ei quasi nescienti nota faciamus desideria, & vota nostra, sunt enim omnia ipsi manifesta, & per se facta, sed ut nos ipsos digniores reddam. Hinc exstimare nobis licet, plurimum interesse inter preces eas, quibus Deum oramus, & illas, quibus hominem precamur. Rogamus enim hominem, ut eum à sua sententia reuocemus, & ad nostram flectamus, ac proinde facim, ut incipiat velle, quod

antea non volebat; item, ut incipiat scire, quod antea nesciebat. Deum verò non sic oramus: nec enim precibus nostris incipit, velle, vel nosse, quod prius non volebat, aut ignorabat.

Obijciunt, aliquos ex Patribus dicere solitos, Deum Sanctorum precibus flecti, moueri, sententiam mutare. Respondeo, eos nihil aliud significare velle, nisi, Deum ob huius, vel alterius orationem facere, vel concedere, quod absque eiusmodi oratione effecturus, concessurus non erat. Exempli causa, Deus ab aeternitate Paulum ad se conuertere constituerat, sed non absque Stephani precibus, ut Augustino placet, & alijs: Dicitur aliqua ratione potest, Stephanum sua prece Deum quodammodo flexisse, siquidem Deus ob Stephani precem id fecit, quod absque illa facturus non erat, & quod per illam facere iam olim ante conditum mundum decreuerat. Non enim tunc primùm cum Stephanus preces fudit, moueri Deus coepit, sed ab infinito tempore id per eas preces praestare statuerat: atque hoc idem de ceteris est similibus iudicandum.

Secundò quaeritur, Quenam sint à Deo oratione postulanda? Ex definitione Orationis, quam Damascenus assignat, perspicuum est, nihil aliud esse à Deo petendū, nisi quòd honestè, ac iure optimo peti potest. Ait enim, Orare esse, decentia à Deo petere: porro decentia omnia, quae sub iusta petitionem quauis ratione cadunt, vniuersè ad duo capita referri queunt; Ad mali depulsionem, & boni adptionem: in his enim duabus rebus felicitas perfecta consistit. Bonum autem, quod iuste petitur, generatim est bipertitum: Aut enim est simpliciter, & per se bonum, aut quadam tantummodo ex parte. Hoc bonum, & malum vsum admittit, illud bonum tantummodo. Absolutè, & simpliciter bona sunt, peccatorum venia, vita aeterna, fides, spes, charitas, gratia, ac ceterae virtutes morum, & Spiritus sancti dona, quae charitatem comitantur. Non sunt verò absolutè, & per se bona: reliqua naturalia, siue ea sint interna animi, vel corporis bona, cuiusmodi sunt agilitas, robur, vires, valetudo, sanitas, pulchritudo, ingenij perspicacitas, artes, disciplinae; siue externa, ut sunt amicitiae, opes, liberi, magistratus, dignitates, honores, potètia, principatus, Principum gratia, ac cetera generis eiusdem. In hoc genere reponuntur etiam quaedam supernaturalia dona iustis, & peccatoribus communia, quales sunt gratia gratis data, donum linguarum, interpretatio sermonum, gratia sanitarum. Prioris generis bona absolutè petenda sunt, ut constat ex Oratione dominica. Nam simpliciter petimus: *Sanctificetur nomen tuum: Adueniat regnum tuum: Fiat voluntas tua, &c.* quod idem patet ex alijs Scripturae locis. Legimus enim: *Ostende (nobis Domine) faciem tuam, & salui erimus: Dirige me in semitam rectam.* Item Ecclesia absolutè orat, *Omnipotens sempiterna Deus, da nobis fidei, spei, & charitatis augmentum; & ut mereamur assequi, quod promittis. fac nos amare, quod precipis. Cetera, quae sunt quaedam ex parte bona, petere quidem licet, sed non absolutè, verum adhibita conditione expressè, vel tacitè, quatenus sunt utilis, vel necessaria ad ea, quae sunt per se simpliciter bona, consequenda. Et quia oppositorum aequa ferè est ratio; ut duplicis ordinis, & rationis est bonum,*

ita du-

Ioan. 3.
Luc. 13.
Ioan. 13.
Matth. 5.
Matth. 18.
Supra 6.

Añ. 7.
In form. de 5. Sta.
phani 6.
8. Tit. 1.
9. 2. 1. 1.

Matth. 6.

Psalm. 79.
Psalm. 24.

ita duplicis quoque generis est malum, vnum simpliciter per se, & omnino malum; alterum, quædam ex parte. Præter generis, est peccatum; posterioris verò, pœna, quæcumque tandem sit illa, & vnde cumque proueniat, siue ex peccato originem trahat, siue à Deo irrogetur, siue à Dæmone, & alijs hostibus inferatur. Simpliciter petimus à Deo, vt à prioris generis malo nos eripiat: à malo verò pœnæ, ex conditione petimus, vt liberemur. Vnde in Oratione Dominica absolutè petimus: *Dimitte nobis debita nostra*. Et: *Libera nos à malo*. Christi exemplo docemur quædam, non nisi ex cõditione petere; Qui cum postulare, vt à se calix transfret; rem totam in Patris voluntatem reiecit. Verum tamen, inquit, non mea, sed tua voluntas fiat. Dices, Christum inhibere bonorum temporariorum petitionem, cum ait: *Nolite solliciti esse dicentes, Quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operiemur; hæc enim omnia genies inquit; scit enim Pater vester quia his omnibus indigetis*. Respondeo, non prohiberi à Domino illis verbis rerum temporalium petitionem, sed nimiam, & anxiam de huiusmodi bonis sollicitudinem, quæ perturbat animum, & viam munit ad certa peccata. Vix enim à fraudibus, dolis, & alijs similibus vitijs, & peccatis sese continet, qui opibus congerendis anxie, & sollicitè studet.

Tertiò queritur, An nobis licet optare, quicquid petere oratione, fas est; & contra, an ius nobis sit precibus petere quicquid desiderare liberum nobis est. Respondeo, id licere, vel absolutè, vel adhibita conditione. Vnde suam, vel alterius mortem nefas nõ est desiderare, & petere, si magis aliquid, & iustæ huius desiderij, & petitionis causæ existant, eaque apposita conditione, si Deo ita visum fuerit, vel si morituri illius hominis saluti id expediuerit. Vno, vel altero exemplo rem declarabo. Est quispiã bene sibi conscius, metuit, ne ab eo securè metris statu decidat, minimè peccat, si cum Paulo dissolui cupiat, & esse cū Christo, veritus, ne si diutius viuat, in Dei offensam incurrat. Similiter audit quis aliquem plurima Ecclesiæ, vel Republicæ damna inferre, vel quia tyrannus est, vel hæreticus, vel Christiani nominis insectator; petit hic abiq; peccato, si nunquã alioqui ad saniorẽ mentẽ est rediturus, sed additurus semper mala malis, vt Deus illum è medio tollat, ne vel pluribus sceleribus sese obstringat, vel pluribus noceat. Sic etiam nouit quis aliquem lubricæ esse vite, & peccatis assuetum; hoc tamen tempore per veram pœnitentiã ad Deum conuersum, non peccat, si orauerit, vt Deus prius illum hinc ad se euocet, quàm denuò in pristinas peccatorum sordes relabatur. Pari ratione, quia probabile sit, infantes, qui apud hæreticos, & schismaticos nascuntur, omnino perituros, si apud ipsos adoleuerint, vitæq; finem fecerint, nõ peccat quis cupiens, vel petens, vt antequam rationis usum accipiant, hinc abripiantur. Nullo tamen modo ad huiusmodi cædem consilium dare vel auxilium afferre licet alicui: nam qui id faceret, Dei auctoritatem sibi usurparet, & Republicam non solum perturbaret, sed infantum cædibus oppleret.

Quartò queritur, Cur cum à Deo aliquid oratione nobis alijscie petimus, Psalmos, & alia ex

sacris literis desumpta recitamus, in quibus nullum est verbum, quod ad petitionem nostrã pertinere videatur? Verbi gratia, cū peccatori veniam postulamus, quid nobis prodest recitare Psalmum, qui incipit: *Quare fremuerunt gentes, vel, Deus venerunt gentes in hereditatem tuam*: vel, *Attendite popule meus*? Respondeo, hæc à nobis recitari, vt vel affectus amoris in Deum, vel propriæ humilitatis, infirmitatis siue, vel pietatis, vel alius similibus excitetur in nobis, vt sic digniores, aptioresq; reddamur, ad id, quod petimus impetrandũ. Multa igitur orando recitamus, non quia id, quod cupimus, vel perimus contineant, sed vt bene nos erga Deum afficiant, & excitent. Et quamuis nullam petitionẽ includant, habent tamen vel laudem Dei, vel rerum gestarũ narrationem, vel aliquid simile, quo mens acceditur ad alicuius virtutis studium, & amorem, & eo ipso ardentius petit, & citius, quod cupit, impetrat.

Caput XXXV.

De Conditionibus in Oratione ad impetrandum requisitis.

PRIMO queritur, Quor, & quæ requiratur Oratio vt impetret, & assequatur, quod petit? Respondeo, vt is, qui orat, mereatur, vel satis faciat pro peccatis, satis esse, si sit Oratio iusti hominis Dei charitate præditi: at verò ad impetrandum, quod petimus, non satis est, si ex charitate postulemus. At ex alia parte Christus ait: *Amen dico vobis si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis*. Et alibi: *Omnia quæcumque petieritis in oratione credentes, accipietis*. Rursum: *Quodcũq; volueritis petitis, & fiet vobis*. Respondeo, aliquid requiri ex parte eius, qui petit, aliquid ex parte Dei, à quo petitur, aliquid ex parte rei, quæ petitur; & deniq; ex parte eius, pro quo precatur quis. Ex parte petentis, necesse est, vt quis piè, & religiosè petat; is verò sic petit, qui cū fide, & spe, & animi submissione, & recto voluntatis affectu, & studio petit. Oportet igitur primũ, vt Oratio ex fide, & spe maneat, ac surgat: non est autem fides, qua orans credat se omnino impetraturum, quod petit, sed qua credat Deum posse præstare, & velle, quod ipse petit. Opus igitur est, vt credat Deum sapientem, qui cuncta nouerit, & sciat rationes, & modos, quibus possit facere, quod petitur: esse omnipotentem, qui possit facere, quod nouit, esse bonum, qui velit largiri, quod petimus; esse iustum, qui nocere nolit, sed potius prodesse cupiat, & velit. Vnde in orationibus sacræ literæ huiusmodi fidem frequenter requirunt, Iacobus: *Postulet autem in fide, nihil hesitans*. Apud Matthæum ait Dominus: *Si monti huic dixeritis: Tolle, & iacta te in mare, fiet*. Apud Marcum cuiusdã petenti liberationẽ filij sui à Dæmone, dixit Dominus: *Si potes credere, omnia possibilia sunt crediti*. Hac pertinet illud Augustini: *Si fides desit, oratio pergit*. Et illud Bernardi: *Cælesti benedictione indignus cõmunicetur, qui Deum dubio querit affectu*, illud itidem Ignacij: *Noli dubio esse animo in Oratione; beatus est, qui nõ dubitauerit*. Vnde Petrus Apostolus, qui precibus à Domino impetrauerat, vt pedibus super aquam adueniret, cum venti procellam inter ambulandum animaduertisset, statim animo cõcidit, mergiq; cœpit; ac proinde audire meruit eã vocem:

Psalm. 2.
Psalm.
Psalm. 77.

Ioan. 15.

Matth. 21.
Ioan. 15.

Iacob. 1.
Matth. 25.

Marc. 9.

Catechif.
Roman. ex
Augustino
& Ignatio.
Matth. 14.